

GOSPODARKA ZASOBAMI WODNYMI DORZECZA GÓRNEJ I ŚRODKOWEJ ODRY

Gospodarka zasobami wodnymi dorzecza Górnej i Środkowej Odry, praca zbiorowa, R ZG W we Wrocławiu, Wrocław 1993, ss. 200, ISBN 83-85989-00-5; cena: 180 tys. zł.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu – jedna z siedmiu tego typu instytucji w kraju – podjął bardzo cenną inicjatywę zinwentaryzowania szeroko rozumianej gospodarki wodnej w podległym sobie dorzeczu Górnej i Środkowej Odry. A trzeba dodać, że jest to instytucja utworzona dopiero przed dwoma laty, przed którą stoi ogromna szansa ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów wodnych.

Efektom przeprowadzonych na szeroką skalę studiów i prac badawczych, w których udział wzięło kilkudziesięciu specjalistów z różnych branż, jest omawiana książka, mająca wszelkie cechy encyklopedii gospodarki wodnej. Książka ta składa się z czternastu rozdziałów, z których każdy tworzy zamkniętą całość.

Charakterystyka ogólna – zawiera informacje o podziale administracyjnym dorzecza Górnej i Środkowej Odry, jego warunkach fizyczno-geograficznych, hydrograficznych i hydrologicznych, budowie geologicznej, surowcach mineralnych, warunkach glebowych i wykorzystaniu terenu. Ponadto podano tu informacje demograficzne oraz charakterystykę przemysłu, transportu, a także charakterystykę poboru i zużycia wód oraz odprowadzania ścieków i odpadów.

Charakterystyka hydrograficzna – omawia położenie hydrograficzne dorzecza Górnej i Środkowej Odry, jego sieć rzeczną oraz jeziora i zbiorniki zaporowe.

Charakterystyka hydrologiczna – zawiera kompleksowe informacje dotyczące opadów atmosferycznych, stosunków odpływu oraz wszystkich przepływów charakterystycznych Odry i jej dopływów.

Charakterystyka hydrogeologiczna – to unikatowe zestawienie regionów hydrogeologicznych i głównych pięter wodonośnych, zasobów wód podziemnych wraz z koncepcją ich ochrony, a także pełna charakterystyka wszystkich rodzajów wód mineralnych występujących na omawianym obszarze.

Charakterystyka hydrotechniczna – zawiera dane dotyczące zabudowy hydrotechnicznej regionu, a więc zbiorników retencyjnych i przeciwpowodziowych, przerzutów wody, dróg wodnych, elektrowni wodnych, a także ochrony przed powodzią.

Monitoring jakości zasobów wodnych – omawia wszystkie rodzaje monitoringów wód płynących i stojących oraz podziemnych, a także monitoring chemizmu opadów atmosferycznych.

Użytkowanie wód – charakteryzuje stan zaopatrzenia w wodę gospodarki komunalnej i przemysłu oraz omawia gospodarkę stawową i melioracje. Ponadto w rozdziale tym scharakteryzowano turystyczne wykorzystanie dorzecza Górnej i Środkowej Odry oraz podano ekologiczne aspekty użytkowania wód, z ichtologiczną i ornitologiczną waloryzacją rzek i dolin łącznie.

Źródła zanieczyszczeń – to rozdział zawierający inwentaryzację punktowych i obszarowych źródeł zanieczyszczeń w omawianym regionie, ze szczególnym uwzględnieniem stanu zasolenia wód Odry i możliwości ochrony jej zasobów.

Oczyszczalnie ścieków – ten rozdział zawiera obszerną charakterystykę komunalnych, przemysłowych oraz małych oczyszczalni ścieków w poszczególnych dorzeczach zlewni Odry; zawiera także krytyczną ocenę rozwiązań technologicznych zastosowanych w poszczególnych rodzajach oczyszczalni ścieków.

Inwestycje w ochronie wód i gospodarce wodnej – podano tu źródła finansowania i rodzaje inwestycji w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz urządzeń hydrotechnicznych wraz z oceną realizacji tych inwestycji.

Opłaty za szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych – to rozdział omawiający uregulowania prawne oraz wielkości opłat za pobór wody i korzystanie z wód i urządzeń wodnych oraz kar za odprowadzanie ścieków, wraz z oceną funkcjonowania systemu kar.

Instytucje związane z gospodarką wodną – w rozdziale tym zestawiono tabelarycznie podstawowe informacje o potencjale kadrowym oraz naukowym i technicznym szkół wyższych i instytutów resortowych, jednostek administracji państwowej, biur projektów, przedsiębiorstw wykonawczych i eksploatacyjnych oraz stowarzyszeń naukowo-technicznych działających w dorzeczu Górnej i Środkowej Odry.

Jak można się zorientować po tym skrótowym opisie poszczególnych rozdziałów, recenzowana książka zawiera praktycznie wszystkie elementy składające się na kompleks zagadnień nazywany gospodarką wodną. Na uwagę zasługuje interdyscyplinarne i kompleksowe ujęcie poszczególnych grup tematycznych, jak również unikatowość wielu zamieszczonych informacji, podanych w formie tabel i map. Książka ta, będąca pewnego rodzaju encyklopedią gospodarki zasobami wodnymi dorzecza Górnej i Środkowej Odry, powinna być dostępna w bibliotekach uczelni i instytutów, urzędów administracji państwowej, biur projektów oraz we wszelkich instytucjach i firmach zajmujących się inżynierią środowiska i gospodarką wodną w najszerszym tego słowa znaczeniu. Należy tylko ubolewać, że książka ta nie będzie dostępna w księgarniach, lecz z uwagi na ograniczony nakład będzie rozprowadzana bezpośrednio przez Wydawcę*.

A. M. DZIUBEK

* *Egzemplarze książki są do nabycia w Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, ul. C. K. Norwida 34, 50-375 Wrocław, tel. (0-71) 21 30 30.*

HYDROGEOCHEMIA

Progress in Hydrogeochemistry, G. Matthes, F. H. Frimmel, P. Hirsch, H. D. Schulz, H.-E. Usdowski [Eds.] Springer-Verlag, Berlin-Heidelberg-New York, 1992, pp. XXX+544, ISBN 3-540-54034-2; cena: 139 USD.

Książka powstała na bazie kompleksowych prac badawczych nad procesami hydrochemicznymi zachodzącymi w nasyconej i nienasyconej warstwie gruntu. Przedstawiono w niej prace kilkudziesięciu autorów zgrupowane w siedmiu rozdziałach, które obejmują:

1 – Wprowadzenie, w którym podano lokalizację i charakterystykę punktów badawczych na terenie RFN.

2 – Polarne związki organiczne i ich rola w nasyconej i nienasyconej warstwie gruntu. Kwas organiczne były izolowane z wody porowej gruntu, wody podziemnej i osadów. Opisano metody charakteryzowania kwasów humusowych, ich interakcje z metalami i jodem oraz wpływem organicznych ligandów na wietrzenie skał. Badano również występowanie innych kwasów organicznych pochodzenia humusowego w glebie oraz w strefie nienasyconej i nasyconej gruntu.

3 – Układy węglanowe. Skały węglanowe stanowią około 11 % skał osadowych w skorupie ziemskiej, co ma istotny wpływ na wietrzenie skał, rozpuszczanie w wodzie, a następnie ich